

Tijdschrift voor Tandheelkunde

FEBRUARI 1935

XLII JAARGANG AFLEVERING 2

DE MAATSCHAPPIJ-VERGADERING

I

Zaterdag 26 Januari

Al had de omvang der besprekingen een later aanvangsuur gewettigd (wat wellicht menig collega die den vrijen Zaterdagmiddag nog niet heeft kunnen veroveren, welkom zou zijn geweest) niettemin was op het geconvoceerde tijdstip een voldoende aantal bezoekers bijeen, dat snel tegen de negentig aangroeide.

Het begin van de bijeenkomst was ietwat ongewoon, aangezien de voorzitter, in verband met mogelijke beschouwingen over het bestuursbeleid, zijn gebruikelijke openingsrede uitstelde tot na de dinerpauze, opdat een en ander zou aansluiten bij de periodieke verkiezing van het dagelijksch bestuur.

Zoo was dus het jaarverslag van den secretaris het piéce de résistance van het vergaderings-menu dat als apéritief vóór den eten werd opgediend. In het volgend nummer vindt de lezer het relaas van de lotgevallen der Mij. in het afgelopen vereenigingsjaar waaruit, der traditie getrouw, hier alleen zij vermeld dat het ledental in die periode er met 59 toetredingen tot en 21 opzeggingen van het lidmaatschap op vooruitgegaan is tot 826, zoomede dat de afdeelingen er weer een zusje — het Gooi — hebben bijgekregen.

Zoomin als het jaarverslag gaf het financieel overzicht en de „millioenennota” van den penningmeester stof tot critische beschouwing. Ook de lectuur der afdeulings-verslagen in het laatste nummer van het Tijdschrift had niemand tot opmerkingen kunnen verleiden. Hetzelfde lot trof de meeste verslagen der diverse commissies, uitgezonderd die betreffende de schooltandverzorging en het tandtechnikersvraagstuk. Met betrekking tot het eerste bepleitte Teulings hernieuwing van het contact der commissie met de schooltandartsen, dat om onbekende redenen vier jaar geleden opgeheven was. Van der Velde opperde het denkbeeld om van

wege de Mij. een inspecteur ter bestrijding van de onbevoegde uitoefening aan te stellen voor het geheele land.

De v o o r z i t t e r was voor een dusdanig politieel toezicht onzerzijds geenszins geporteerd; hij achtte de inspecteurs van het staats-toezicht op de volksgezondheid ten deze diligent genoeg en had den indruk gekregen dat er door de betreffende regeeringsinstantie aan gewerkt wordt om dit euvel te bestrijden. In de verre toekomst hoopte de praeses nog steeds op de aanstelling van een dergelijke functionaris speciaal belast met het toezicht op de tandheekunde.

Meer gerucht bloeide op over een verslag, dat niet op de agenda vermeld stond en er trouwens ook niet was, beter gezegd nòg niet kon zijn, n.l. dat van de Vereeniging „Tijdschrift voor Tandheekunde.” F l a u m e n h a f t was met name geïnteresseerd voor het financieele beheer van ons orgaan en wilde zijn onbekendheid hieromtrent verholpen zien door publicatie van een begrooting. Vooral de vaste bijdrage der drie vereenigingen aan hun gemeenschappelĳk eigendom stak hem en hij beschouwde haar als een verkapte bijslag der leden op het abonnement.

De v o o r z i t t e r achtte de vergadering niet de plaats om incidenteele nieuwsgierigheid naar het financieele beheer te bevredigen, al erkende M a r g a d a n t ook het recht der leden op inlichtingen inzake de werkwĳze der betreffende vereeniging. De gelegenheid daartoe zal, naar de v o o r z i t t e r beloofde, op de zomer-vergadering bestaan, alwaar het verslag omtrent het Tijdschrift voor Tandheekunde, dat middelerwĳl verschenen zal zijn, op de agenda zal prijken.

S a n d e r s, hoewel zich niet vereenigend met de wĳze waarop de financieele verhouding met het Tijdschrift ter sprake was gebracht, was geen bewonderaar van de gewraakte vaste post op de begrooting der vereenigingen, omdat de financieele gestie van het T. v. T. zich onttrekt aan een beoordeeling door die vereenigingen, wier afgevaardigden tezamen het algemeen bestuur vormen. Dit was indertĳd voor hem een reden geweest om zijn zetel in dat college ter beschikking te stellen, al ontkende hij dat het om groote belangen ging en de individueele leden der vereenigingen door die bijdrage schade leden, gelijk de vraagsteller meende.

Voor een fiscaal „intermezzo” zorgde V a n H a s s e l t met een nadere uiteenzetting van de regeling der Omzetbelasting over de protheses. Er was n.l. misverstand gebleken omtrent de vraag welk gedeelte der verrichtingen er niet door getroffen werd. Sommigen hadden uit de betreffende circulaires begrepen, dat de extracties, ter voorbereiding van den mond *niet* van de prothetische be-

handeling gescheiden mochten worden. Dat die als zuiver chirurgische verrichting buiten de belasting vielen stond volgens diens opvattingen en het op aandrang ingenomen standpunt van den belastingdienst buiten kijf. Was alleen overgebleven de vraag welk percentage van het met den patient totaal overeengekomen bedrag de tandarts mocht in mindering brengen. De fiscus was bij de beslissing dienaangaande uitgegaan van het feit, dat vele tandartsen bij hun prothetische tarieven de noodzakelijke extracties in den prijs hadden inbegrepen en had na allerlei overweging daarover een aftrek van 10% van het honorarium toegestaan.

Zoowel het standpunt zelf als het percentage ontlokten aan de vergadering bedenkingen. Eenerzijds verhieven Sanders en P a e r l hun stem tegen het gebruik om de extracties te beschouwen als een bijkomstig onderdeel van de uiteindelijke prothese, waarvan het honorarium door aard en omvang van de chirurgische voorbereiding niet werd beïnvloed. S a n d e r s vooral gispde deze verkeerde methode en achtte haar in strijd met de waardigheid van den tandarts en een ethische beroepsopvatting.

De voorzitter deelde deze opvatting, maar men was bij de besprekingen ten departemente gezwicht voor de opmerking, dat de belastingdienst behalve met leden der Mij. ook nog van doen had met een paar honderd contribuabelen buiten het vereenigingsverband waarvoor een praktisch bruikbare regeling getroffen moest worden.

H o l t h a u s verdedigde de vooral in de provincie ingeburgerde gewoonte om voor de prothese met inbegrip van de voorbereidende behandeling een totaal bedrag vast te stellen, zich beroepende op het wettelijke begrip „volledige tandprothese” waarbij aan de tandvervanging het geheel van voorbereidende maatregelen, zelfs ook de conserveerende, was vastgekoppeld. Met B e r m a n was hij echter van meening, dat met de vastgestelde aftrek die „volledigheid” te laag was getaxeerd.

De voorzitter lichtte ook nog toe, dat in de beperking van de heffing tot de helft van het bedrag der prothese, rekening was gehouden met de voorbereidende werkzaamheden als afdruk nemen, beet bepalen en passen, enz., zoodat in de door den fiscus getroffen regeling alle factoren waren verdisconteerd. Terecht kon V a n H a s s e l t dan ook een woord van hulde oogsten voor zijn succesvolle bemoeïingen ten deze. Op een vraag van B e r m a n hoe men het te veel behaalde kon terug krijgen, gaf de voorzitter in overweging om — gezien het geringe financieele belang — tegenover het berooide steunorgaan, dat schatkist heet, grootmoedigheid te be-

trachten. En met dit verheven voornemen begonnen we aan de pauze.

Het eerste gedeelte van de avondvergadering was aan de periodieke verkiezingen gewijd. Tevoren gaf de praeses in zijn uitgestelde openingsrede een retrospectief overzicht van wat in de afgelopen bestuursperiode over de geheele linie door de Mij. was gewrocht. Voor volledige informatie moge naar elders in dit nummer worden verwezen.

Na de bestuursverkiezing die (nu de aftredende voorzitter zich bereid had verklaard voor een nieuwe zittingsperiode) geen wijziging in het D.B. bracht, mocht men zich verdiepen in de voorstellen van het H.B. inzake de hulpverschaffing aan den middenstand. *M a r g a d a n t* als voorzitter van de betreffende commissie gaf een nadere uiteenzetting van den stand van zaken, waarvan hij zich bewust was, dat er minder schot in zat dan velen wellicht verwachtten. Maar de commissie had haar aandacht te verdeelen in twee richtingen: eenerzijds waren er ondernemingen, die ziektekosten verzekeren en hun relaties bij wijze van reclame goedkoop tandheelkundige hulp willen bezorgen door een overeenkomst met een of meer tandartsen. Tegenover een laag behandelingstarief, waaraan deze gebonden waren (of zouden zijn) stond geen enkele financieele tegemoetkoming van de zijde der verzekeringsonderneming. Mocht men, aldus de spreker, bezwaar hebben tegen de wijze waarop de verzekerden goedkoop hulp in uitzicht werd gesteld, het beginsel zelf was alleszins aanvaardbaar omdat men het moest beschouwen als een middel om een verhoogde ziektekans, die voortvloeit uit een verwaarloosd gebit, zooveel mogelijk te drukken. En wat de onzerzijds laakbare methode betreft moest men niet uit het oog verliezen, dat de meeste dezer verzekeringsinstellingen een weinig florissant bestaan leiden doordat zij — gelijk *M a r g a d a n t* het technisch uitdrukte — de selectie tegen zich hebben en bij voorkeur gezocht worden door lieden, die in de praktijk slechte risico's blijken.

Veel belangrijker voor het te verwezenlijken doel waren de organisaties van personen met gelijke maatschappelijke belangen, als personeelsverenigingen van groote ondernemingen overheidsinstellingen en derg. die niet geporteerd zijn voor eenigerlei systeem van risico-verzekering, doch naast andere gemeenschappelijke verlangens ook behoefte gevoelen aan voor hen financieel bereikbare goede tandheelkundige hulp. De hier en daar bestaande overeenkomst, waarbij één bepaalde tandarts was aangewezen, bleek veelal de begunstigden matig te voldoen; vooral het gemis aan keuze van behandelende tandarts, wordt als grief naar voren gebracht.

De commissie nu achtte het mogelijk om aan de wenschen van deze groepen middenstanders tegemoet te komen door met hun organisaties een regeling te treffen voor periodieke contrôle en gebitsreiniging, waarbij tevens de verplichting tot tijdige en rationeele behandeling moet worden opgelegd. Daartoe zou een vereeniging moeten worden opgericht met een beperkt aantal leden, voraanstaande personen uit in aanmerking komende maatschappelijke kringen, (ook tandartsen) waaruit het bestuur wordt gekozen. De personen, te wier behoefte deze instelling wordt gecreëerd, zouden als „aspirant-lid” toetreden tegen betaling van een jaarlijksche contributie met daarvoor in ruil recht op tandheelkundige hulp onder de eerder genoemde voorwaarden. Daarnaast natuurlijk medewerkende tandartsen (niet-leden) die zich beschikbaar stellen om bij nader te bepalen overeenkomst de aspirant-leden te behandelen, op de wijze dus als de commissie in haar eindrapport van het vorige jaar had uiteengezet.

De ontworpen constructie kwam meerderen „gewrongen”, zelfs onnoodig voor. Zoo begreep P a e r l niet het nut en den zin van de figuur der „aspirant-leden”, die, naar het woord zelf te oordeelen een voorstadium voor het lidmaatschap vormde, hetgeen blijkens de toelichting juist niet bedoeld was. M a r g a d a n t maakte hem duidelijk dat het „aspirant”-lidmaatschap een juridische vorm was om medezeggenschap der patienten te elimineeren, en men aldus dit doel het beste nabij kwam. De naam was van deskundige zijde aanbevolen en het kwam er voor ons slechts op aan om er even aan te wennen. V a n E u p e n meende de geheele constructie te kunnen missen en oordeelde het voldoende wanneer plaatselijk enkele of meerdere collega's een combinatie vormden.

Hiertegen voerde de voorzitter der commissie weer aan, dat een vereeniging van belanghebbenden, die werk zochten op dit terrein, nooit het gezag zou kunnen hebben van een belangelooze instelling voor sociaal nut, zooals de commissie zich had gedacht. Vandaar de wenschelijkheid van een afzonderlijk instituut. P o o l ontried het aanknoopen van relaties met de ziekteverzekering-maatschappijen, maar M a r g a d a n t wenschte die ondernemingen naar hun reputatie te schiften en zag geen vrijheid voor de Mij. om collega's te verbieden hun diensten beschikbaar te stellen als de voorwaarden zouden beantwoorden aan dezerzijds te stellen eischen. En men moest niet voorbij zien, dat in die ondernemingen een niet onbelangrijk patienten-materiaal was vertegenwoordigd. S a n d e r s meende in de plannen der commissie geheel nieuwe voorstellen te beluisteren, doch M a r g a d a n t stelde hem gerust; 't voorstel was bedoeld als een uitvoering van de in vorige vergaderingen genomen

besluiten, zonder welke de medewerking der leden niet zou zijn te verwachten. Alleen zou aan een tarief, waartegen eerstgenoemde bij vorige gelegenheden zijn bezwaren niet had verheeld, onmogelijk zijn te ontkomen, een tarief zooals in de afdeling Amsterdam reeds in hoofdzaken was vastgesteld. Meihuizen gaf de commissie in overweging om zich bij de uitvoering van haar plan niet tot de hoofdstad te beperken, doch voor de elders aangesloten leden der betreffende organisaties gelijkelijk een regeling te heffen. Hiertegen over vreesde Kranenburg ongevraagde bemoeiingen in andere afdelingen, doch Margadant stelde hem gerust; tegen den wensch der betrokken collega's zou nimmer worden gehandeld. Wagenaar ontving ten slotte de toezegging, dat aan eenig definitief accoord in de hoofdstad nog een bespreking in de afdeling zal voorafgaan.

Hierna werd, conform het voorstel van het H.B., de commissie ad hoc permanent verklaard, om op dezelfde wijze als de C.Z.C. namens de Mij. in deze materie regelend te kunnen optreden en haar werd opdracht gegeven om te Amsterdam contact te zoeken en op de wijze, zooals zij had ontvouwd, daarbij te werk te gaan.

Tot slot van den avond deed Salomons als voorzitter van de C.Z.C. eenige mededeelingen omtrent hare bemoeiingen van den laatsten tijd. Hij uitte zijn teleurstelling over het verloop der onderhandelingen met de Mij. tot bevordering der Geneeskunst, welke alle gewekte verwachtingen ten spijt, niet tot een resultaat hadden geleid. In het streven der groote ziekenfondsen, om met het oprichten van klinieken de behandeling der leden te doen geschieden door enkele tandartsen „in loondienst”, zag de commissie een gevaar voor de tandheelkunde. Wilde men ook in de toekomst de jongere practici hun aandeel geven in de behandeling van de massa dan was er maar één systeem: behandeling aan huis met vrije tandartsenkeuze.

Om de tandheelkundige voorziening voor de ziekenfondsen zoo veel mogelijk bereikbaar te maken, had de Z.C.Z. naast de bekende regeling, waarbij voor een vast bedrag per ingeschrevene volledige behandeling beschikbaar is, een gedifferentieerde regeling ontworpen. Hierbij is het genoemde bedrag lager gesteld en had zij voor conserveerende behandeling vergoedingen per verrichting ingevoerd, waarvan de bedragen (door de leden te betalen) afhankelijk zijn van de grootte van het vaste bedrag waartoe het ziekenfonds zich verbindt.

Gelijk te verwachten was vormde deze mededeeling de inleiding tot een uitvoerige gedachtenwisseling omtrent alle daarin ter sprake gebrachte kwesties. In de eerste plaats onderschreef

Becker, de oud-voorzitter der C.Z.C. het belang van de behandeling aan huis en vroeg zich en de commissie af of het niet gewenscht zou zijn de medewerking van leden aan klinieken niet meer toe te staan. Voorts zag hij in de gedifferentieerde regeling met bijbetaling een erkenning, dat conserveerende behandeling zich niet leent voor „verzekering” tegen een „vaste premie”. De ziekenfondsen zouden zich voldoende van haar taak kwijten door het beschikbaar stellen van chirurgisch-tandheelkundige hulp, waarvoor de leden zich niet meer tot den huisarts behoefden te wenden. Salomons daarentegen voelde weinig voor een verbod van medewerking aan klinieken, er was en werd toch al zooveel niet toegestaan dat men pas in het uiterste geval met zulke krasse middelen moest werken. Hij ontkende voorts dat de gedifferentieerde voorwaarden mochten worden geïnterpreteerd gelijk Becker deed; de commissie gaf nog steeds aan de integrale regeling de voorkeur, maar de financieele nood der tijden noopte om zich aan te passen bij de plaatselijk uiteenlopende wenschen inzake den omvang der te verstrekken hulp. De ontworpen regelingen waren niet willekeurig gekozen, doch bepaald aan de hand van het statistisch materiaal der commissie met het doel om de tandartsen bij elk systeem een gelijke vergoeding naar den besteden tijd te waarborgen. De statistisch gebleken vrijwel constante vraag naar tandheelkundige hulp bij de ziekenfondsen maakte de berekening van de gedifferentieerde voorwaarden mogelijk. Van een risico-element dat niet voor schatting vatbaar zou zijn was dus, volgens de C.Z.C., in de oorspronkelijke regeling geen sprake.

Bloemendal achtte het streven der commissie naar huisbehandeling en naar rationeel systematische hulp onvereinigbaar, althans niet te verwezenlijken. Uit eigen ervaring wist hij hoe moeilijk het was de laatste aan een kliniek doorgevoerd te krijgen, het ziekenfondspubliek blijkt er niet van gediend. Wat zou er dan van terecht komen in de praktijk aan huis bij den tandarts, van wie niet verwacht kon worden dat hij tegen de wenschen van zijn fondspatiënten inging. Voor het overige zag hij de positie aan een kliniek niet ongunstiger als die van den thuis werkenden fondstandarts; in het laatste geval was de beweerde „vrijheid” ook schijn. Salomons was echter van meening dat het begrip systematisch-rationeele hulp gemeengoed was geworden bij de ziekenfondsbesturen, zoodat zij vaak zelf dezen eisch stelden voor een overeenkomst. En in de huispraktijk zou de onderlinge mededinging voldoende prikkel zijn om de neiging tot ontduiking in toom te houden. Hij erkende dat het in de klinieken veel gemakkelijker was om daarop controle uit te oefenen, maar het probleem van de verdeling van het

werk over zooveel mogelijk handen was alleen op te lossen langs de door de C.Z.C. voorgestane behandeling aan huis met vrije tandartsenkeuze. Ten slotte gaf B l o e m e n d a l de commissie in overweging om vooral in de kleinere plaatsen overeenkomsten met de fondsen op de nieuwe voorwaarden in te stellen, om aldus werkgelegenheid te verschaffen voor de collega's ter plaatse, die bij te hooge eischen aan de ziekenfondsen daarvan verstoken blijven.

In dit verband waren K e s s e n e r en V a n E r p de tolk van zichzelf en hun lotgenooten die het slachtoffer waren van gewestelijke ziekenfondsen die, deels ingesteld op goedkoope regelingen uit den goeden ouden tijd, niet bereid waren om op de huidige voorwaarden van de Mij. uitbreiding te geven aan hun bemoeiingen in andere plaatsen van hun ressort. Gedachtig aan de wetenschap omtrent het halve ei en de leege dop wilden zij desnoods op dezelfde voorwaarden aan den slag gaan, als waarmede hun oudere collega's in de omgeving genoegen bleven nemen. S a l o m o n s bezwoeren een weinig geduld te oefenen; bij die oude contracten bepaalde zich de behandeling praktisch alleen tot de extractie en deze primitieve hulp was niet meer van dezen tijd. Met goede propaganda was het zeer wel mogelijk onze eischen bij het fondspubliek ingang te doen vinden en op zijn beurt zou dit het fondsbestuur wel dwingen tot het treffen van een behoorlijke voorziening.

Ook de voorzitter kon het pessimisme der verschillende critici niet deelen en huldigde de zienswijze der commissie dat met goede voorlichting het publiek was wakker te schudden om onwillige fondsbesturen toeschietelijker te maken. De Mij. had zich indertijd met het ziekenfondswezen bemoeid om de inferieure hulp, als gevolg van de slechte belooning, te verbeteren; goede behandeling was alleen mogelijk bij een evenredige vergoeding; vandaar de minimum-voorwaarden der C.Z.C., waarvan niet kon worden afgeweken wilde men niet in de oude toestanden vervallen. Het denkbeeld om de klinieken te dwingen tandartsen, die zich aanmelden, tot medewerking toe te laten, was niet voor verwezenlijking vatbaar, alleen al omdat met een wisselende personeelsbezetting geen dienstrooster is te maken. Het economische voordeel in tijd en geld van de kliniek tegenover de behandeling aan huis was echter maar schijn, want de jonge tandarts heeft nu eenmaal een installatie zonder verdere kosten ter beschikking en de waarde van zijn tijd speelde geen rol zoolang hij die nog in ruime mate over heeft. En wat het ghalte der verrichtingen betrof, zoo goed als bij de N. S. zou ook bij andere ziekenfondsen een afdoende contrôle mogelijk zijn. Om al die redenen kon hij de vroeger geuite bezwaren tegen de behandeling aan huis niet erkennen en achtte met de C.Z.C. deze de aan-

gewezen oplossing voor het ziekenfondsvraagstuk. Feit bleef, dat de kliniek den jongen tandarts de weg naar de fondspraktijk verspert door den „numerus clausus”. Met dat al waarschuwde hij tegen een te sombere beschouwing van de situatie en ried de belanghebbenden om vol vertrouwen te varen op het kompas van S a l o m o n s en de zijnen. Met deze opwekking begaven de deelnemers aan het tournooi zich voor den Zaterdag ter ruste.

B.